

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Synodus Dioecesana Osnaburgensis Altera, Habita Anno MDLXXI, Feria
tertia post Dominicam Oculi, Svb Illustrissimo & Reverendissimo Principe
ac Domino, D. Ioanne ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

SYNODVS DIOECESANA
OSNABRVGENSIS

ALTERA,

Habita Anno M D LXXI,

Feria tertia post Dominicam Oculi,

S V B

Illustrissimo & Reverendissimo Principe ac Domino,

D. I O A N N E,

OSNABRVGENSIS, MONASTERIENSIS,
ET PADERBORNENSIS ECCLESIA RV M

E P I S C O P O,

C O M I T E D E H O Y A.

Vbi promulgatur SS. Concilium Tridentinum.

M A N D A T V M
D. IOANNIS EPISCOPI
A D O F F I C I A L E M
Curia suæ Episcopalis,
De promulgando CONCILIO TRIDENTINO.

IOANNES, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Osnabrugensis, Monasteriensis, & Paderbornensis, Comes de Hoya. Honorabilis & sincere Nobis dilecte. Cum non sine maximo animi Nostri mœrore intellexerimus, jam dudum varias, erroneas, & orthodoxæ Nostræ religioni contrarias, etiam in punctis fidei, passim à Pastoribus, præcipue per hanc Nostram Diocœsin Osnabrugensem, doceri opiniones, easque in rudi & simplici populo perniciosissime disseminari; causam vero hujus mali inde vel maxime profluxisse adverterimus, quod rudibus & indoctis plerumque Pastoribus, certa & aperta ad salutem scitu necessariorum Christianæ veritatis articulorum, breviter comprehensa, ac typis divulgata methodus, (secundum quam pede inoffenso, & se & suos simplices subditos dirigant,) ubique fere defuerit; & hoc quidem per incuriam eorum, qui, licet in specula vigilantia Episcopalis constituti fuerant, hisce tamen malis hæctenus, imo in hoc usque tempus, inexcusabili torpore indormierunt:

Nos itaque, pro officio Nostro Pastoralis, damnatis illis dogmatibus tandem aliquando per Dei gratiam finem imponere satagentes, nec non incorrigibiles hujusmodi Pastores (cum nulla, præ dolor, in iis amplius sanæ reductionis spes superfit,) privari omnino volentes; sacrosanctam generalem & œcumenicam, non ita pridem feliciter, opitulante Domino, conclusam, Tridentinam Synodum, nec non ab eadem Synodo præscriptum Catholicum & orthodoxum Catechismum, utpote in quo invariata Christiana Romana Catholica religio, ordinate, fundamentaliter & integre tradita continetur, quemque propterea prima die imprimi curabimus, observari per dictam nostram Osnabrugensem Diocœsin volumus.

Ne autem Pastores, tanquam hujus Nostræ decretæ resolutionis ignari, ullam habeant prætereundam excusationem; hisce clementissi-

me tibi committimus & mandamus, ut hanc Nostræ mentis intentionem in hac proxime instanti vernali & consueta Synodo, in præsentia Archidiaconorum, cum prælectione hujus Nostri adjuncti Decreti Synodalis de recipiendo & servando in posterum per Diocœsin Nostram Osnabrugensem Concilio Tridentino, ejusque Catechismo, debite infinuari, publicari & intimari facias; iisque proinde, nomine Nostro, sedulo & severe injungas, ut sese (sicut in Decreto transmissio latius continetur) per totam Diocœsin Nostram Osnabrugensem, tam in cæremonialibus quam doctrinalibus, sub comminatione gravissimæ multæ, immo & actuali privatione suorum Pastoratum & curæ commissæ, sæpe dictis Tridentina Synodo & Catechismo conformiter per omnia gerant: prout etiam unusquisque; præcipue Pastorum & Curatorum, quamprimum dictus Catechismus editus haberi poterit, sibi duos similes, unum nempe cathenæ in publico Ecclesiæ pulpito, pro cuiusvis cupientis usu firmandum, alterum pro ordinario suo manuali, sedulo utendum, intra spacium unius mensis, comparare tenebitur. Quod Nostrum propositum, quo facilius & maturius effectui demus, & per hoc quoscunque inutiles & inqualificatos Pastores penitus exterminemus, aliam adhuc reformationem confici, tibi que extradi clementissime curabimus.

Insuper volumus, ut, si quosdam contra expressum tenorem, nuper à te autoritate Nostra publicati & typis emanati Synodalis Mandati, ad hanc instantem consuetam Synodum non comparere, atque contumaciter abesse contingeret, eos, tanquam contumaces, in penam comminatam sexaginta aureorum florenorum Rhenensium incidisse declares, eamque in continenti absque omni conniventia vel personarum respectu exigi procures, secundum hanc Nostram invariabilem clementissimam voluntatem; prout te, & omnes Nostros subditos, hisce Mandatis Nostri morem gesturos, clementissime confidimus. Ex Residentia Nostra Episcopali Iburgensi, xviii Martii, Anno MDLXXI.

IOANNES EPISCOPVS.

Sequi-

Sequitur

DECRETVM EPISCOPALE
prædictum.

NOS IOANNES, Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Osnabrugensis, Monasteriensis & Paderbornensis, Comes de Hoya, &c. Venerabili Clero per Civitatem ac Diocesim Nostram Osnabrugensem, Salutem in Domino ac gratiam Nostram. Ad Episcopale munus non ob nostra quidem merita, sed omnipotentis misericordia Dei, à quo omnis potestas, omne imperium, omneque bonum descendit, vocati, nihil curæ, operæ ac sollicitudinis à Nobis prætermitti debere existimavimus, quò possemus à Deo nobis commissi gregis salutem quam commodissime prospicere. Qua de causa etsi non parum laboris ac diligentia à Nobis susceptum est, ut Diocesis hæc Nostra, in pace ac tranquillitate conservata, quam minimum hoc tam turbulento tempore caperet detrimenti: in hoc tamen uno, ab ipso Nostræ vocationis exordio, omnis Nostra cura & cogitatio vel imprimis consumpta est, ut, profligatis exterminatisque perveriorum hæreticorum perveris impiisque erroribus, populus, Nobis concreditus, sanà atque incorruptâ Christianæ & Catholicæ fidei bonorumque morum doctrinâ salubriter pasceretur. Memores enim, in qua Nos specula misericors Deus collocaverit, & nomine & professione Nostra indignum arbitrati sumus, si, quum boni Principis munus, quantum humanâ præstari posset industria, non instrenue obire studeremus, boni tamen Pastoris officium aliquod in Nobis requiri pateremur.

Quamquam autem, in hac cura & summa Nostra sollicitudine, & sævæ temporum horum perturbationes, & plurima maximarum rerum incommoda, ita votis desiderisque Nostris obstiterint, ut hæcenus quidem (quod non sine maximo dolore referimus) multo facilius, quid in hoc tam præclaro ac necessario negotio optare, quam quid efficere possemus, invenire licuerit; tantum tamen abest, ut tam pii operis studium abjecerimus, nulla ut res frequentius animo Nostrò oberferetur, nulla cor Nostrum stimulis pungat acrioribus. Nam, quotiescunque in universi Christiani orbis, ac imprimis in hujus Nostræ Diocesis statum, oculos convertimus, (facimus autem illud, ut par est, quotidie,) quo tandem modo fieri potest, ut officii vocationisque Nostræ non admoneamur, imò verò ut non potius vehementer discruciemur animo, tam miserandam in fide nostra Christiana nova-

tionum atque adeò eversorum intuentes faciem? Septingentis & ultra annis, Christiana, Catholica, & orthodoxa fides ac religio, integra in his terris & incontaminata permanfit; amabilisque illa pax, animorumque consensus in fide, ac morum simplicitas & integritas, ita floruit, ut omnes unum sentirent & dicerent, essetque multitudinis credentium quasi cor unum & anima una. At verò Nos in quæ tempora, in quos hominum mores incidimus! An non in ipso statim ingressu maxima ex parte his paucis annis deformatam & prope eversam religionem invenimus? Nunquid non sacrilegis erroribus ac hæresibus lacertam ac divulsam Christiani nominis unitatem vidimus? Nonne, discordiarum ac dissensionum facibus accensis, omnia undique lamentabili incendio flagrare, oculis Nostris conspeximus? Nihil in fide Nostra tam firmum ac sanctum, quod non hæreticorum impietas, etiam in Nostris terris, labefactare, nihil tam pie religioseque in Ecclesia constitutum, quod non sectariorum perversitas conata sit evertere. Omnia perniciosis opinionibus, omnia nefariis erroribus plena reperimus. Quanta, Deum immortalem, disciplinæ Ecclesiasticæ, quanta innocentia, honestatis, integritatisque morum, consecuta est ruina! plane ut illud affirmare non dubitemus, hoc sæculo, hac mortalium vita, ipsum Solem nihil quicquam vidisse corruptius; nec, inde ab Apostolorum temporibus, totis mille quingentis annis, tot extitisse hæreses, quot proximis superioribus quinquaginta annis exortas videmus; vix ut jam Hæresiarcharum infausta nomina, nedum impia dogmata, enumerando, recenseri possint. Neque verò hæc tam contagiosa pestilentium errorum lues, simplicem tantum & incautam plebem infecit, (quamvis & illam ad furorem usque insanire videas,) verum illos etiam, pro dolor, corripuit, quos decebat laudabilia majorum suorum exempla imitari, seque pro domo Dei murum opponere, proque sancta Catholica fide & religione, ipsis à parentibus ac majoribus quasi per manus traditâ ac commendatâ, summis viribus & opibus, etiam ad sanguinem usque, decertare. Quos quidem ita magna ex parte seductos atque occæcatos sentimus, ut in eo magnam se pietatem colere existiment, atque adeò aperte profiteantur, quod à parentum majorumque suorum fide ac religione quam longissime recesserint; cum tamen, re exactius pensata & discussa, neque in Deum, neque in paren-

parentes, avos, proavos ac majores, (quos, non quidem infideles Iudæos, aut impios paganos, sed vita, religione ac professione pios ac fideles Christianos fuisse, fateri coguntur,) nulla major inveniri possit impietas. Mirandum quidem hoc, vel potius summe dolendum est. Illud verò quàm sit lugendum, quàm abominandum, quàm detestandum, quàm tandem orationis vis explicare possit, quod hæc pestilentium dogmatum contagiosa lepra, ad ipsum usque Dei Sanctuarium progressa, etiam multos ex his invasit, qui, in sortem Domini vocati, inter lepram & lepram dijudicare, & quorum labia sanam rectamque scientiam custodire debebant? Quàm enim multos (pro dolor,) ex his, quibus animarum cura docendique munus in Ecclesia demandatum est, invenire licet, qui vel suam ipsorum erroneam opinionem, vel impurissimi cujusque Hæresiarum perniciosissimos errores sequi maluerunt, quàm sanam sinceramque Catholicæ Ecclesiæ iudicium amplecti? Ex hac una re illud, quod omnium calamitosissimum censei debet, consecutum videmus, ut jam amplius inter ipsos Christianos, non tantum magna rituum & caerimoniarum sit diversitas, verum etiam, ut nec docendi populi nec administrandorum Sacramentorum eadem teneatur ratio, denique (ut tribus verbis rem expediamus) ut nec Baptisma unum, nec fides una, ac propemodum nec Deus quidem unus colatur. Ad has autem dissensiones ac seditiones in Christiana doctrina excitandas, ad hoc virus in Dei Ecclesiam infundendum, quamvis haud dubie multum valuerint improborum ac à fide Catholica alienorum hominum seditiose ac venenatæ conciones; multo tamen plus momenti attulisse videntur infiniti illi (quibus nunc universum orbem refertum videmus) istorum psychotyranorum impii sacrilegique libelli. His enim Catechismorum, institutionum, aliisque plausibilibus ac speciosis divini verbi titulis, tanquam suavi melle perlitis, ac in universum prope mundum disseminatis, ita subdole, ita occulte, perversi illi ac subversi Satanæ ministri, suæ impietatis venenum miscuerunt, ut ex eo senes, juvenes, nobiles, ignobiles, docti pariter & indocti, non pauci etiam non sentientes, corporis animæque exitium imbererint sempiternum. Et, quamquam non desuerunt præclari veritatis vindices, & doctrina pietateque præstantes viri, qui susceptâ laborantis Ecclesiæ causâ, rectam incorruptamque fidei Christianæ doctrinam, contra fraudulentas Sectariorum technas, docte pieque conscriptis libris, defenderint & asseruerint; tamen, qui, semel hæreticæ pravitatis fermento infecti, in suis obdurerunt erroribus, ita hætenus pertinaces & reprobii sunt inventi, ut sanctæ Matris Ecclesiæ veneranda instituta fastidire, ac per insolentiam

etiam & contemptum superbe oppugnare potius duxerint, quam ejusdem salutaria consilia & dogmata humiliter admittere. Usque adeo hi, qui se à Catholica Ecclesia semel nefario schismate præciderunt, omnibus Diaboli insidiis expositi sunt; ut nullum sit tam blasphemum, tam sacrilegum doctrinæ genus, quod non Catholicæ veritati (Satanæ ita suggerente) libenter anteponan; in pejus proficientes indies, errantesque & in errorem mittentes. In hoc tam deplorando rerum statu, si quid à Nobis oppressæ Ecclesiæ adjumenti potuisset adferri, officio Nostro nequaquam Nos desuturos fuisse existimari debet. Illud certe, quod unum istis temporibus vel maxime subditos movere posse arbitrabamur, studiosè diligenterque præstitimus; ut videlicet, ab omni hæreseos nefariæque separationis suspicione alieni, sanctam Catholicam fidem & religionem, palam ac publice, constanti infractoque animo prædicaremus, profiteremur, atque etiam sequeremur; (cujus rei testimonium omnes, qui Nos vel publicis vel privatis in rebus paulo noverunt familiarius, facillime Nobis perhibere poterunt;) existimantes, futurum (cum nihil sit quod lumine clariore præfulgeat, quam recta fides in Principe,) ut hoc Nostro exemplo, si nulli alii, saltem subditi Nostri, qui variis ac peregrinis doctrinis forsân à via veritatis abducti essent, excitati, ad gremium Matris Ecclesiæ redire fatagerent. Caterum quum, peccatis nostris haud dubie ita merentibus, is esset superiorum temporum status, ut neque præsentium salutaribus monitis & exemplis, neque doctissimis pietate & doctrinâ præstantium virorum scriptis quicquam proficeretur, Christianæque interea res usque adeo in deterius prolaberentur quotidie, ut jam amplius humanis viribus, etiam si omnes omnia sua contulissent consilia, afflictæ ac propemodum desolatæ Ecclesiæ, in tantis hæresum ac dissensionum procëllis, nequaquam subveniri posse videretur; jamque nihil aliud restaret, quam ut omnes pii, cogitatus suos in Dominum Deum conjicientes, assiduis eum precibus & suspiriis exorare contenderent; ut ipsè horrendis hisce Christianæ Reipublicæ malis pro sua ineffabili benignitate mederi dignaretur: ecce, Pater ille misericordiarum, & totius consolationis Deus, tandem aliquando Ecclesiam suam, tot annos tam miserabiliter discissam ac divexam respiciens, clementer præstitit, ut Patres in sanctâ Oecumenicâ Tridentinâ Synodo, ad ipsius laudem & gloriam, totiusque Christiani populi salutem, in Spiritu sancto legitime congregati, eidem Synodo optatum multisque annis expectatum finem imponerent. Adfuit, inquam, piis illis Patribus benignissimus Deus, & horrendis hæreticorum tenebris, quæ hætenus terram opernerant, spiritu oris sui

fui depulſis, optatum veritatis lumen fidelibus ſuis reſtituit. In hac enim ſacroſancta Synodo viſum eſt Spiritui ſancto & iſdem Eccleſiæ Patribus, non modo ut blaſphemos ac impios hæreticorum ac ſchiſmaticorum Noſtri temporis errores detectos extirparent, ac de gravioribus fidei Chriſtianæ capitibus, quæ ſemper fuiſſet ac etiam nunc eſſet ſana ac ſincera Catholica & Apoſtolica doctrina, decernerent; verum etiam, ut edito ac in lucem emiſſo ſingulari quodam Catechiſmo, certam præterea formulam ac rationem, Chriſtiani populi ab ipſis fidei rudimentis inſtituendi, traderent; quam omnes in omnibus locis Parochi alique, quibus animarum cura commiſſa docendique munus injunctum eſt, unanimiter & fideliter ſequerentur. Ad conſervandam enim in Eccleſia Dei unitatem & concordiam, nec non ad exterminandas novas & peregrinas opiniones, valde neceſſarium exiſtimatum eſt; ut, quemadmodum unus eſt Dominus & una fides, ita etiam per univerſum orbem una eſſet ejuſdem fidei, & ad omnia pietatis officia Chriſtianum populum erudiendi, communis & conſtans regula atque præſcriptio. Quam ob rem omnes merito, quotquot ſunt Chriſtiani nominis homines, gaudere & exultare, miſericordique Deo tantas, quantas eorum animi capere poſſent, maximas gratias agere convenit, quod, beneficio hujus ſacroſanctæ Synodi, de tenebris lucem, de mendacio veritatem, de hæreſi Eccleſiam, triumphum celeberrimum agere conſpiciant. Scientes enim, quod & ad reprimendam inſolentiam hæreticorum, ſacrilegam audaciam, & ad fidei religioniſque veritatem conſervandam, graviffima ſemper & ſaluberrima univerſalium Conciliorum in Eccleſia fuerit autoritas; nequaquam dubitare debemus, quin in hac SS. generali Tridentina Synodo ea fides expoſita ſit, quam Divum Petrum Apoſtolum tradidiſſe Romanis, religio uſque adhuc ab ipſo inſinuata declarat; quam poſtea Damafum, alioſque pios Pontifices, ac Apoſtolicæ ſanctitatis viros, ad hunc uſque Pium V, (vere Pium Pontificem) continua ſucceſſione ſecutos eſſe claret; quam denique in omnibus magnis & Oecumenicis Conciliis traditam, manifeſtum eſt, ita ut, quæ nunc Reverendiſſimæ Synodi Tridentinæ iudicio ſemel iudicata ac recte diſpoſita ſunt, ea deinceps nemini, cujuſcunque ſtatus aut conditionis ſit, liceat revolvere aut contentioſe diſputare. Quapropter, cum hæc omnia ita ſe habeant, cumque, ex incumbenti Noſtris humeris officio, non tantum de Noſtra, verum etiam de omnium Noſtræ curæ & fidei concreditorum ſalute perquam ſolliciti eſſe debeamus, ac etiam ſimus; non ignorantes, quod animas eorum, qui, Nobis commiſſi, Noſtra tamen culpa perierint, de manibus Noſtris repetiturus ſit Altiffimus: idcirco cunctos populos, poteſtati & curæ Noſtræ

ſubjectos, in ea volumus religione verſari, quam, ab Apoſtoliſtis Apoſtolicisque viris acceptam, ſacroſancta Tridentina Synodus expoſuit, probavit, univerſiſque Chriſti fidelibus tenendam præſcripſit; ut omnibus, Chriſtianorum Catholicorum nomen amplectentibus, novas autem ac peregrinas ſectariorum appellationes, veſanaſque & dementes opiniones deteſtantibus, grata his terris pax & tranquillitas reſtituatur; utque, ſicut unus eſt Dominus & Redemptor noſter Ieſus Chriſtus, ita una ſit fidei regula, una omnium ac ſingulorum Sacramentorum adminiſtrandorum ratio, una denique rituum ac cærimoniarum Eccleſiaſticarum obſervatio.

Quò autem facilius id effici poſſit, non modo ſacroſancti univerſalis Tridentini Concilii Decreta, ſed & Catechiſmum, ejuſdem autoritate Concilii conſcriptum & editum, typis elegantibus excudi curabimus; mandantes, ac in virtute ſanctæ obedientiæ, pro poteſtate hac in parte Nobis à Deo omnipotenti conceſſa, diſtricte præcipientes, ut omnes, quorum Nobis à Domino Deo cura eſt commiſſa, præſertim vero hi, quibus paſcendarum Chriſti ovium, ac diſſeminandi verbi divini, impoſitum eſt miniſterium, cujuſcunque ſtatus, conditionis & dignitatis etiam fuerint, tam Decreta, quam Catechiſmum prædictum, ante omnia ſibi charum ac commendatum habeant, utque fidei religioniſque Catholicæ doctrinam, erudiendi ac docendi populi normam, in illis traditam, in omnibus ac per omnia, abſque dolo, fraude & ſimulatione, teneant & ſequantur; reliquos Catechiſmos, ac alios quoscuſque hæreticorum libros, quocunque tandem nomine cenſeantur, quæ prædictis Decretis ac Catechiſmo contraria vel ab iis aliena & diverſa docent, rejiciant, ſibi que prohibitos & penitus interdiktos ſciant, omnique adeo innovatione ceſſante, venerandam Catholicæ fidei antiquitatem in prædictis Decretis & Catechiſmo expoſitam, deſenſam & aſſertam, ament, reveantur & obſervent; pacem, concordiam, ſalutem denique & ſuam & ovium ſibi commiſſarum providè quarant, ut ſic omnes in ejuſdem fidei unitatem, ſancti Spiritus ductu, congregati, pariter uno ore, uno ſenſu & conſenſu, laudent & glorificent Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui eſt cum Deo Patre & ſancto Spiritu benedictus in ſæcula. Quod ſi vero quiſquam Noſtris his Mandatis temerario auſu contravenire, vinculum pacis nefarie rumpere, ſchiſmatis, diviſionis ac novationis conſilia inire tentaverit, is divinam primum vindictam, quam effugere non poterit, deinde Noſtram etiam ultionem ſibi noverit pertimeſcendam. Datum in Reſidentia Noſtra Episcopali Iburgenſi, XVIII Martii, anno MDLXXI.

IOANNES

Episcopus Osnabrugensis.

RE-

RESPONSIO OFFICIALIS

de habita Synodo

& promulgatione Concilii Tridentini facta.

Pœvia debitorum meorum fervitiorum humillima oblatione. Reverendissime & Illustrissime Princeps, Domine clementissime: pro debita, decima octava currentis mensis, accepti ab Illustrissima sua Celsitudine Mandati partitione, hæc paucis obedientissime transcribo, me hac ordinaria die Synodali in frequenti Dominorum Canonicorum Ecclesiæ Cathedralis, nec non Pastorum, & totius Cleri Osnabrugensis, auditorio, promulgasse & observari nomine Suae Celsitudinis mandasse, Sacrosanctum Oecumenicum & generale Concilium Tridentinum, uti & Catechismum, ex autoritate præfati Concilii emanatum; legendo publice De-

cretum super hoc Synodale, à Sua Celsitudine mihi clementissime transmissum. Mirum, quantus hanc inexpectatam promulgationem, omnium animorum, præcipue inordinatorum & inutilium quorundam Pastorum, motus & consternatio sit subsecuta, tacentibus interim omnibus, nec quicquam contradicentibus. Vti nunc paternæ hujus Vestræ Ill^{mæ} Celsitudinis vigilantia, & nunquam satis laudatæ Episcopalis sollicitudinis, remunerator & magna merces erit Deus; sic indefessis meis precibus Altissimum deprecari non desinam, pro felici & pacifico Suae Ill^{mæ} Celsitudinis Dioecesium diutino & pacifico regimine. Osnaburgi, xx Martii, Anno M D LXXI.

Sua Reverendissima & Illustrissima Celsitudinis

Humillimus Sacellanus

Conradus von der Burg.

DECRE-